

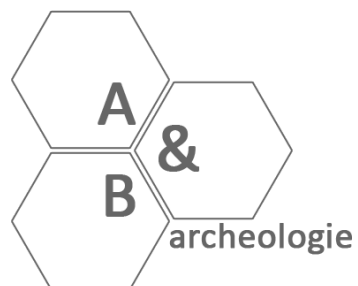
2021.186

Nota Puurs Keulendam

Programma van Maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

8-7-2022

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan de Keulendam te Puurs (provincie Antwerpen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt en de bodemingreep een oppervlakte heeft van meer dan 1000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een landschappelijk booronderzoek, en indien nodig een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, en een proefsleuvenonderzoek dienden uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven.

In eerste instantie werden landschappelijke boringen uitgevoerd op het terrein. Dit onderzoek werd uitgevoerd op woensdag 29 juni 2022. In totaal werden negen boringen uitgevoerd, verspreid over het volledige terrein. Daarnaast werd eveneens reeds een profielput geplaatst. Hierbij werd een bodem met zeer sterke antropogene invloed vastgesteld. Onder de verstoringspakketten werd slechts zeer plaatselijk nog een C-horizont aangeboord op een diepte van 95cm onder het huidige maaiveldniveau. Er werden geen sporen van een podzolbodem aangetroffen, waardoor geen verder booronderzoek geadviseerd werd. Gezien plaatselijk nog een bewaarde C-horizont werd aangeboord en de grenzen van de verstoring niet eenduidig konden worden vastgesteld werd nog een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op maandag 4 juli 2022. Het sleuvenplan zoals opgenomen in het programma van maatregelen werd aangepast tijdens de uitvoer gezien zeer sterk vergraven gronden (cf. landschappelijke boringen) werden aangetroffen in het noordelijke deel van het plangebied. In deze zone werd dan ook geadviseerd voor een sleuvenplan met segmentsleuven. In het zuidelijke deel van het terrein werden plaatselijk iets beter bewaarde bodems geattesteerd, waardoor hier wel doorgetrokken – zij het oost-west i.p.v. noord-zuid georiënteerde – sleuven werden aangelegd. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. Er werden enkele kijkvensters aangelegd om de schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

Het plangebied had een oppervlakte van ca. 4.540m². Hiervan werd ca. 192,6m² (4,2%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee niet behaald gezien vanwege de zeer hoge verstoringsgraad geen volledige proefsleuven werden aangelegd. Hoewel de vooropgestelde dekkingsgraad niet werd behaald, kon op basis van het landschappelijk booronderzoek en het

¹ Bot, van Quaethem 2019a, 2019b.

proefsleuvenonderzoek een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het plangebied.

In de bureaustudie werd een verhoogde archeologische verwachting vooropgesteld voor het plangebied. Voornamelijk de landschappelijke ligging van het plangebied, op een grenszone tussen een beekdal en een heuvelrug, geeft aan dat de locatie interessant kan zijn geweest voor de mens in het verleden. Zowel steentijd artefactensites als archeologische sites met grondsporen zouden aanwezig kunnen zijn. De invloed van de voormalige bebouwing op de ondergrond kon op basis van het bureauonderzoek niet achterhaald worden.

Op basis van het landschappelijk booronderzoek kon reeds gesteld worden dat de bodem binnen het plangebied sterk onderhevig is geweest aan antropogene ingrepen. Gezien echter plaatselijk een gunstig bewaarde C-horizont werd aangetroffen en de ruimtelijke uitbreiding van de verstoringen op basis van het booronderzoek niet afdoende ingeschat kon worden, werd het proefsleuvenonderzoek alsnog uitgevoerd over het volledige plangebied.

Het proefsleuvenonderzoek toonde echter aan dat over quasi het gehele terrein verstorende activiteiten hebben plaatsgevonden. Waar het zuidelijke deel voornamelijk verstoord werd ten gevolge van de 19de en 20ste-eeuwse bebouwing, werd in het noorden van het plangebied een zeer dik verstoord pakket aangetroffen dat vermoedelijk gerelateerd kan worden aan het bouwrijp maken van het terrein medio 20ste eeuw voorafgaand aan de constructie van loods die zich tot voor kort op deze locatie bevond. Er werden ook in de onverstoorde zones geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Er dient dan ook **geen verder archeologisch onderzoek** plaats te vinden binnen het plangebied.